

Complexnummer: 523641

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Varenheuvel

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

523642, 523643, 523644, 523645

Woonplaats

Oosterbeek

Gemeente

Renkum

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Bilderberglaan 6, 6861 AC te Oosterbeek

Complexomschrijving

Inleiding

LANDHUISCOMPLEX genaamd VARENHEUVEL gebouwd in 1938 naar een ontwerp uit 1931 van de Oosterbeekse architect ir N.H. WESSTRA in opdracht van de heer D.W.P. Wisboom jr. De in een krachtige organische vorm gebouwde villa is uitgevoerd in een combinatie van de Gooise Landhuisstijl en de expressionistische vormtaal van de Amsterdamse School op een aan de Engelse landhuisbouw ontleende plattegrond. Het complex bestaat uit de volgende vier onderdelen:

1. LANDHUIS
2. TOEGANGSHEK
3. PAARDENDRINKBAK
4. VIJVERAANLEG

Voor de architect van dit opvallende van een enorme rietgedekte kap voorziene landhuis zal onder meer het landhuis 't Reigersnest' in Oostvoorne van P. Vorkink en J.Ph. Wormser uit 1918-1921 een belangrijke inspiratiebron zijn geweest. Overeenkomstig het jaar van ontwerp van Varenheuvel is het landhuis traditioneler uitgevoerd. Typisch voor de toegepaste bouwstijl is de combinatie van bakstenen gevels en de enorme rietgedekte kap. Op merkkelijk zijn verder de toepassing van de uit Engelse landhuisbouw afkomstige

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

langgerekte dienstvleugel in combinatie met de eveneens uit de Engelse landhuis- en villabouw afkomstige vlinderplattegrond van het woongedeelte. Het door een ruime parkachtige tuin omgeven landhuis is gelegen op de hoek van de Bilderberglaan en de Wolfhezerweg. Aan de Dreyenseweg in Oosterbeek bevindt zich een enigszins vergelijkbaar doch minder gaaf bewaard landhuis van architect Wesstra.

Waardering

LANDHUISCOMPLEX gebouwd in 1938 naar een ontwerp van ir N.H. Wesstra uit 1931 in opdracht van D.W.P. Wisboom jr. bestaande uit een LANDHUIS, een TOEGANGSHEK, een PAARDENDRINKBAK en een VIJVERAANLEG.

-\tVan architectuurhistorische waarde als een relatief zeldzaam voorbeeld van een compleet landhuiscomplex met een landhuis van deze omvang gebouwd in een combinatie van de Gooise landhuisstijl en de Amsterdamse School op een aan de Engelse landhuisbouw ontleende plattegrond. Het landhuis is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, zoals deze tot uitdrukking komen in de gevarieerde krachtige expressieve hoofdvorm met forse golvende rieten kap, de detaillering en het zorgvuldige metselwerk. Het pand, waarvan de ruimtelijke indeling nog grotendeels aanwezig is, bezit nog vele oorspronkelijke interieuronderdelen waaronder een fraaie trap die van de hall naar de verdieping leidt, betegelingen, schoorsteenmantels en een betegelde badkamer.

-\tVan stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de voornamelijk uit de eerste helft van de twintigste eeuw daterende villabebouwing aan de Wolfhezerweg die vanaf de Utrechtseweg ten westen van de kern Oosterbeek de verbinding vormt tussen de kernen Oosterbeek en Wolfheze. Het karakter van deze weg sluit aan bij die van de bebouwing aan de Utrechtseweg, die de langgerekte 'ruggegraat' vormt die de kernen Oosterbeek, Doorwerth, Heesum en Renkum aan elkaar rijgt, bezit een voor de gemeente Renkum kenmerkend bebouwings- patroon bestaande uit een lint van verspreid liggende villa's. Door de situering op de hoek van de Wolfhezerweg en de Bilderberglaan vormt het complex een prominente onderdeel van dit de villabebouwing in dit gebied.

-\tVan cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een voor de gemeente Renkum kenmerkende sociaal-maatschappelijke ontwikkeling tussen 1850 en 1940, namelijk de immigratie van (nieuwe) welgestelden naar fraaie landelijke gebieden in de omgeving van een stad: in casu een fors landhuis gelegen tussen de kernen Oosterbeek en Wolfheze. De gemeente Renkum in het algemeen en Oosterbeek in het bijzonder zouden in de tweede helft van de negentiende eeuw uit zou groeien tot een geliefde woonplaats voor welgestelden. Het pand is verder, mede vanwege de bijzondere plattegrond, belangrijk voor de typologische ontwikkeling van het landhuis in Nederland tijdens het Interbellum.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523642

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	11 december 2001
Kadaster deel/nr	82917/80

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oosterbeek	Renkum	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Oosterbeek	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Oosterbeek	B			554

*Omschrijving***

Omschrijving

LANDHUIS gebouwd op een organische enigszins L-vormige plattegrond samengesteld uit een op een vlinderplattegrond gebouwd woongedeelte met een aan de noord-oostzijde hierop aansluitende dienstvleugel waarin de keuken, dienstwoning, garage en voormalige stallen zijn ondergebracht. De vertrekken van het woongedeelte bevinden zich aan weerszijden van een centrale hall die grenst aan een op het zuiden gelegen terras. Woon- en dienstvleugel bevinden zich onder één enorm rietgedekt organisch gevormd mansardedak dat aan de zuidwestzijde is afgewolfd en van noord naar -zuid oploopt. Het pand heeft in principe één bouwlaag waarbij een tweede bouwlaag in de kap is opgenomen. Op de beide nokeinden, alsmede tussen beiden nokeinden, bevindt zich telkens een lage bakstenen schoorsteen. In de kap bevinden zich diverse oorspronkelijke dakkapellen die zowel in het voorschild als in het in het achterschild gelegen zijn. In diverse bredere dakkapellen is tussen de ramen een gepotdekselde beplanking aangebracht. De gevels zijn opgetrokken in licht-rode kleur baksteen gemetseld in Vlaams verband op een trasraam dat is samengesteld uit harder gebakken paars-rode baksteen in hetzelfde metselverband. De vensters worden overwegend afgesloten door steens rollagen en zijn voorzien van bakstenen lekdorpels. De vensters zijn afwisselend voorzien van stolpramen, drie gekoppelde ramen of een breed middenraam dat of- vast of als stolpraam is uitgevoerd met aan weerszijden een smal raam. De in hout of staal uitgevoerde ramen zijn meestal voorzien van een vier-, zes- of achtruits roedenverdeling. De langgerekte VOORGEVEL heeft rechts de licht inspringende door een rondboog afgesloten ingang die voorzien is van een half rond afgesloten stoep en een houten deur met smeedijzeren raamhekje. Ter plaatse van de ingang volgt de dakoverstek de ronding boven de deur. Naast de deur bevindt zich de ijzeren trekstang van de deurbel. Boven de deur bevindt zich een smeedijzeren lantaarn. De gevel bezit verdere diverse vensters waarvan met name het uiterst links gelegen lintvenster van de garage opvalt. Rechts hiervan bevinden zich, in een inspringend door een brede segmentboog afgesloten geveldeel, twee rechtgesloten tweedelige staldeuren. In de LINKER ZIJGEVEL bevinden zich twee door rondbogen afgesloten dubbele

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

houten garagedeuren voorzien van smeedijzeren beslag.

De ACHTERGEVEL heeft links een in- en uitspringend geveldeel ter plaatse van de hall met op de verdieping een potdekseld balkon. Op de begane grond zijn de aan het terras grenzende ramen voorzien van oorspronkelijke rolluiken. Dubbele deuren met zijlichten geven toegang tot het terras. De bovenliggende verdieping bezit meerdere balkondeuren met aangrenzende ramen. In het rechts hiervan gelegen geveldeel bevinden zich diverse vensters alsmede een drietal deuren. Plaatselijk wordt het dakschild doorbroken door een verhoogd geveldeel waarin zich twee vensters bevinden met een hiertussen geplaatste deur of luik waarboven een hijsbalk. De RECHTERZIJGEVEL bezit twee vensters met enkelruits ramen. Het INTERIEUR is bijzonder gaaf bewaard gebleven en nauwelijks gewijzigd. Op de begane grond is de kleurstelling van het houtwerk gewijzigd van donkerbruin in wit. De stallen worden tegenwoordig als kantooruimte gebruikt. Tot de bewaard gebleven oorspronkelijke interieuronderdelen behoren op de begane grond onder meer de gang achter de ingang die belegd is met rode tegels en verder voorzien is van lambrizingen met groene tegels en een zogenaamd "nummerbord" met kamernummers waarmee de bewoner het personeel kon oproepen naar de juiste kamer. De hall met trap naar de verdieping is voorzien van een parketvloer en schouw. De woonkamer bezit een van een betegelde achterwand voorziene schouw in 17de eeuwse trant, diverse andere kamers zijn eveneens voorzien van schoorsteenmantels en parketvloeren. De keuken en bijkeuken zijn voorzien van zwart-wit betegelde vloeren en gedeeltelijk nog aanwezige kasten, witbetegelde lambrizingen en een dienstrap. De verdieping bezit onder meer nog ingebouwde linnenkasten op de gang en een fraaie badkamer uit de bouwtijd die voorzien is van een zwart-witte tegelvloer, tot driekwart van de hoogte betegelde wanden samengesteld uit een in zwarte tegels uitgevoerde plint en groen geglaazuurde tegels, een oorspronkelijk wastafel en bad en een verchromd handdoekdroogrek. In het pand bevinden zich tevens nog de oorspronkelijke radiatoren van de centrale verwarming. Het pand is gedeeltelijk onderkelderd. De kelders zijn voorzien van troggewelfjes.

Waardering

LANDHUIS gebouwd in 1938 naar een ontwerp van ir N.H. Wesstra uit 1931 in opdracht van D.W.P. Wisboom jr met voornamelijk elementen van de Gooise Landhuisstijl en de Amsterdamse School.

-\tVan architectuurhistorische waarde als een zeldzaam voorbeeld van een landhuis van deze omvang gebouwd in een combinatie van de Gooise landhuisstijl en de Amsterdamse School. Het landhuis is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, zoals deze tot uitdrukking komen in de gevarieerde krachtige expressieve hoofdvorm met forse golvende rieten kap, de detaillering en het zorgvuldige metselwerk. Het pand, waarvan de ruimtelijke indeling nog grotendeels aanwezig is, bezit nog vele oorspronkelijke interieuronderdelen waaronder een fraaie trap die van de hall naar de verdieping leidt, betegelingen, schoorsteenmantels en een betegelde badkamer.

-\tVan stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de voornamelijk uit de eerste helft van de twintigste eeuw daterende villabeouwing aan de Wolfhezerweg die vanaf de Utrechtseweg ten westen van de kern Oosterbeek de verbinding vormt tussen de kernen Oosterbeek en Wolfheze. Het karakter van deze weg sluit aan bij die van de bebouwing aan de Utrechtseweg, die de langgerekte 'ruggegraat' vormt die de kernen Oosterbeek, Doorwerth, Heelsum en Renkum aan elkaar rijgt, bezit een voor de gemeente Renkum kenmerkend bebouwingspatroon bestaande uit een lint van verspreid liggende villa's. Door de situering op de hoek van de Wolfhezerweg en de Bilderberglaan neemt het complex een prominente plaats in het straatbeeld in.

-\tVan cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een voor de gemeente Renkum kenmerkende sociaal-maatschappelijke ontwikkeling tussen 1850 en 1940, namelijk de immigratie van (nieuwe) welgestelden naar fraaie landelijke gebieden in de omgeving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van een stad: in casu een fors landhuis gelegen tussen de kernen Oosterbeek en Wolfheze van de negentiende eeuw uit zou groeien tot een villadorp, gelegen in het bosrijke gebied van de zuidelijke Veluwezoom nabij Arnhem. Het pand is verder, mede vanwege de bijzondere plattegrond, belangrijk voor de typologische ontwikkeling van het landhuis in Nederland tijdens het Interbellum.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 523643

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82917/76

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oosterbeek Renkum Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oosterbeek

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Oosterbeek B 554

Omschrijving**

Omschrijving

TOEGANGSHEK bestaande uit twee diagonaal ten opzichte van de weg geplaatste in Vlaams verband gemetselde bakstenen muurtjes waartussen een dubbel houten draaihek. Ieder muurtje bestaat uit een twee gemetselde kolommen waartussen een aan de bovenzijde inzwenkend muurdeel afgesloten door een rollaag.

Waardering

TOEGANGSHEK uit 1938.

-\tVan architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een toegangshek bij een landhuis met kenmerken van de Gooise landhuisstijl en de Amsterdamse School uit het interbellum.

-\tVan stedenbouwkundige waarde als functioneel onderdeel van het landhuiscomplex Varenheuvel.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke Efscheiding(D) Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523644

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82916/20

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oosterbeek Renkum Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oosterbeek

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Oosterbeek B 554

Omschrijving**

Omschrijving

Op een cirkelvormige plattegrond opgetrokken PAARDENDRINKBAK. De drinkbak wordt gevormd door een cirkelvormig muurtje dat is samengesteld uit nagenoeg in koppenverband gemetselde baksteen afgedekt door leisteen platen. De komvormige drinkbak is nu in gebruik als vijver.

Waardering

PAARDENDRINKBAK uit 1938.

-\tVan architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een paardendrinkbak uit het interbellum bij een landhuis.

-\tVan stedenbouwkundige waarde als functioneel onderdeel van het landhuiscomplex Varenheuvel.

-\tVan cultuurhistorische waarde als uitdrukking van het leven in een landhuis tijdens het interbellum.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke Straatmeubilair Drinkbak

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523645

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82916/17

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Oosterbeek Renkum Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Oosterbeek

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Oosterbeek B 554

Omschrijving**

Omschrijving

VIJVERAANLEG uit ca.1938 gelegen aan de zuidzijde van het landhuis, grenzend aan het terras. De vijver heeft een niervormige aanleg en wordt omgeven door flagstones.

Waardering

VIJVERAANLEG uit ca.1938.

-\tVan tuinarchitectuurhistorische waarde als voorbeeld van een vijversaanleg uit het interbellum bij een landhuis. De vorm en aanleg van de vijver zijn kenmerkend voor de tuinarchitectuur uit deze tijd.

-\tVan stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het landhuiscomplex Varenheuvel. De vijver is van belang voor het aanzicht van het landhuis aan de zijde het terras.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen Vijver

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument